

С.Ф. Таран

ОЦІНКА РЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

головний спеціаліст відділу розвитку
дослідницької та інноваційної інфраструктури
директорату науки та інновацій МОН України
м. Київ, Україна
sergtaran2011@gmail.com

Анотація. У статті проаналізовано оцінювання інноваційної діяльності промислових комплексів регіонів у 2015-2019 роках.

Ключові слова: інновації; підприємства; регіональний розвиток; індекс інновацій.

ASSESSMENT OF REGIONAL FEATURES OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT

Abstract. The article analyzes the evaluation of innovation activity of industrial complexes of the regions in 2015-2019.

Keywords: innovations; enterprises; regional development; innovation index.

Для оцінки інноваційного розвитку економіки України, в тому числі і в регіональному розрізі, Державною службою статистики (ДСС) була розроблена Методика розрахунку сумарного індексу інновацій, яка також базується на використанні рантового методу. Згідно даної методики, оцінка здійснювалася на основі 19 показників інноваційного розвитку які охоплюють усі види діяльності та усі види інновацій. Для узагальненого оцінювання інноваційної діяльності промислових комплексів регіонів у 2015-2019 роках нами, використано такі показники: частка промислових підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, в загальній кількості промислових підприємств регіону; щорічні індекси витрат на інноваційну діяльність промислових підприємств у регіонах; частка підприємств, які впроваджували інноваційні процеси, у загальній кількості інноваційних підприємств регіону; частка промислових підприємств, які впроваджували інноваційні види продукції, у загальній кількості інноваційних підприємств промисловості; частка підприємств, які реалізували інноваційну продукцію, у загальній кількості інноваційних підприємств промисловості; частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції регіону; частка реалізованої інноваційної продукції, що була новою для ринку, в загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції промисловості регіону.

Метод рангів визначає загальні положення, сильні та слабкі сторони оцінюваного регіону за обраними параметрами інноваційної діяльності. В нашому аналізі застосування даного методу ґрунтується на визначенні місця регіону за кожним параметром оцінювання шляхом ранжування досягнутих значень показників за їх зниженням. Оскільки всі показники є показниками стимуляторами, то найвищий ранг – 1 отримує найбільше значення показника, нижчим значенням показників відповідають нижчі ранги. Це дозволяє визначити, за якими порівнюваними критеріями оцінювання регіон випереджає інші регіональні утворення, а за якими – відстає.

За показником частки підприємств, які реалізували інноваційну продукцію, найвищі ранги займали Чернівецька, Сумська (окрім 2017 р.) області, а у 2017-2018 рр. і Житомирська, у 2019 – Черкаська і Харківська. За показником частки реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції регіону (відсутні дані за 2016 рік) стабільного лідера не було.

Однак високі ранги отримували Сумська обл. (1-й у 2015, 3-й у 2017, 5-й у 2018 роках), Харківська (відповідно за роками 3, 2, 3), Кіровоградська (8, 4, 1), Закарпатська (2, 4, 4) і Запорізька (5, 1, 5).

За показником частки реалізованої інноваційної продукції, що була новою для ринку, також стійкого лідера не було, мабуть найкращі позиції займала за всі роки Харківська обл. (2-е місце у 2015 і 2017 роках і 6-те у 2018 р.). В інших регіонах ранги за цим показником в окремі роки сильно змінювалися. Ілюстрація проведеного аналізу наводиться у табл. 5, де за всіма роками дослідження наведено по 2 регіони з найкращими і найгіршими результатами.

Таблиця 1

Регіони України за зведеними рангами показниками

Регіони, роки дослідження	За частк. підпр. які займал. інновац. діяльн.	За індекс. витрат на іннов. діял.	За частк. підств. які впровад. інновац. процеси	За частк. підств. які впровад. інновац. види продукц	За частк. підств. які реалізув. інновац. продукц.	За частк. РПІ у загал. обсязі пром. продукц.	За частк. реаліз. інновац. прод., що була новою для рин.	Сума балів за рангами
2015								
Сумська	7	21	19	4	1	1	3	56
Запорізька	5	10	18	1	7	5	12	58
Волинська	21	19	11	23	18	9	20	121
Миколаївська	1	17	23	20	17	24	16	118
2016*								
Тернопільська	2	1	6	4	3			16
Сумська	12	9	1	3	2			27
Донецька	20	23	17	18	23			101
Луганська	21	13	19	20	24			97
2017								
Сумська	7	4	22	3	6	3	1	46
Харківська	1	11	12	11	10	2	2	49
Рівненська	23	21	8	18	22	24	24	140
Луганська	20	18	15	15	21	21	24	134
2018								
Чернігівська	18	7	7	1	1	2	16	52
Вінницька	14	2	18	1	1	15	4	55
Хмельницька	22	22	17	21	15	24	19	140
Волинська	17	23	22	23	12	13	19	129
2019**								
Кіровоградська	4	17		6	4	2		33
Сумська	6	12		3	9	8		38
Дніпропетровс.	18	4		24	24	22		92
Хмельницька	24	15		21	7	17		84

*без показників інноваційної продукції, дані за якими не були оприлюднені;

** без показників частки підприємств, що впроваджували інноваційні процеси, дані за якими не були оприлюднені, та інноваційної продукції, нової для ринку, за якими більшість регіонів не оприлюднила інформацію

Дані таблиці дають змогу визначити не лише позиції кожного регіону відносно інших, але й за якими показниками інноваційної діяльності регіони мають переваги, а за якими – невикористані можливості. Наприклад, Сумська обл. за більшістю показників входить до лідерів, однак відстає за показниками динаміки витрат на інновації.

Узагальнену оцінку параметрів інноваційного розвитку регіонів наведено в табл. 1, де за кожним родом, що аналізувався, для усіх регіонів було визначено зведені ранги за всіма показниками, розраховано суму рангів на основі чого визначено узагальнені рейтинги регіонів у кожному році.

Визначено, що лідером серед регіонів за параметрами інноваційної діяльності промислового комплексу була Сумська обл., однак у 2018 р. знизилася її рейтинг внаслідок погіршення показників з впровадження інноваційних видів продукції та випуску продукції, що є новою для ринку. Друге місце практично стабільно утримувала Запорізька область, однак в 2019 р. вона мала найнижчий індекс витрат на інновації та невисоку частку підприємств, що освоювали та реалізували інноваційну продукцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виробництво та розподіл валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності. Статистична інформація. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

2 Наукова та інноваційна діяльність України, 2018. Статистичний збірник. Державна служба статистики. Київ, 2019. С. 85.

Таран Сергій Федорович, головний спеціаліст відділу розвитку дослідницької та інноваційної інфраструктури Головного управління із реалізації політик у сфері науки та інновацій директорату науки та інновацій МОН України, Київ, e-mail: sergtaran2011@gmail.com.

Taran Sergiy, chief specialist of the development department research and innovation infrastructure of the chief management for the implementation of policies in the field of science and innovation directorate of science and innovation of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, Ukraine, e-mail: sergtaran2011@gmail.com.